

ДОКЛАД ЗА 100 ГОДИНИ ЧИТАЛИЩНА ДЕЙНОСТ

Летоброенето на Народно читалище Св.Св.Кирил и Методий започва в ония далечни времена на 1919 година, когато по инициатива на Ангел Кавлаков през януари същата година в кафенето на Тома Цигов, с участието на учителите Яко Делибалтов и Георги Славеев се приема решение за създаване на читалище в Дорково.

През 1927 г. читалището е официално осветено от Министерството на народното просвещение и получава името „Св.Св.Кирил и Методий” .

Ангел Кавлаков дарява 1000.00 лева за закупуване на книги и списания. Неговия пример се подкрепя от Щерьо Караманов и от други дарители, на книги и средства за абониране, на вестници и списания. В началото дейността на читалището се свежда до четене, по късно се изнасят сказки по различни въпроси вълнуващи населението.

През 1928 година селото ни се сдобива с регулационен план. Той определя мястото на читалището /където е днес/. По инициатива на кмета Ангел Нисторов започва строителството на читалището. Цялото село е мобилизирано и дава доброволен труд за изграждането му. Сградата се състои от зала със 140 места, сцена, гримьорна, библиотека с читалня и бюфет. Официалното и откриване е през 1932 година.

В селото закипява бурен културен живот. На всеки празник в читалището се организират сказки, беседи, лекции и реферати. Всяка неделя съвместно с училището се провеждат детски утра.

През 1935 год. с читалищни средства е закупен радиоапарат „Телефункен” и всяка вечер събира дорковското население в читалището да слуша музика и слова. Четат се първите получавани в с. Дорково вестници: ”Орало”, ”Нива”, ”Учител” и списания, ”Родолюбие”, ”Читалище” и ”Духовна пробуда”.

Учителите, по будните селяни и учениците в горните класове подготвят театрални представления. На неудобно и тясна сцена, почти без декор, но с възрожденски дух играят първите театралци. Играят се пиесите "Иво и Калина", "За жива вода", "Държавни липи", "Лесничей№13", "Васил Левски", "Неразделни", "Скакалци", "Йончови ханове", "Вражалец" и др.

Продължава дейността и на библиотеката. Шкафовете с книги се увеличават, но тя работи само по няколко часа. Библиотекар е Симеон Симеонов. Този период се характеризира с увеличаване броя на читалищните членове, които са наброявали 104 души и библиотека с над 500 книги.

НА 1- МАЙ 1948 година читалището закупува прожекционен киноапарат за 500 000 лв. събрани от дарители. И в селото ни идва седмото изкуство- киното. Заслуга за това имат Атанас Харизанов/председател на читалището/ и Михал Ковачев /кмет на селото/. От тогава до края на ХХ век има редовни кинопрожекции за деца и възрастни.

През 1950 год. под ръководството на учителката Янка Пандева се създава танцова трупа от няколко момичета с ръководител Щерьо Дузов и певческа група с ръководител Димитрина Кузева. Двете групи се включват в литературно-музикалните програми за Нова година, 8-ми март, 24-ти май и останалите общоселски тържества. Към танцовата група се включват и момчета.

Интересът към разнообразните дейности и мероприятия непрекъснато нараства. Сградата се оказва тясна и непригодна. Селската управа взема решение да събори старата сграда и на нейно място започва изграждане на нова. Цялото население полага доброволен труд. Сградата е завършена и официално открита през 1962 год. В нея има голям и малък салон, две сцени, гримьорни, библиотека, кафе-сладкарница, и административни кабинети.

Продължават театралните представления. Работата на театралния колектив се подсилва от режисурата на Ваня Драганова-артистка от Пазарджишкия театър. Подготвят се нови пиеси и в състава му се влива младо попълнение, който на регионален преглед в гр. Брацигово печелят грамота, златна значка и индивидуални медали. Театралният колектив преустановява дейността си през 1989 година.

Тази нова материална база става основа за многостранната дейност на читалището. Увеличават се участниците в танцовата и певческата група и по инициатива на учителя по музика Васил Кривошийски през 1971 год. те прерастват в ансамбъл "Овчарска песен". Благодарение на упорития труд на ръководителя и читалищните деятели, младите хора се запознават с местните традиции, обичаи и фолклор. Най-напред ансамбълът се изявява на селските събори и надпявания, минава през Копривщица и стига до Велико Търново, от където се завръща със златни медали и званието лауреат. Следват сцените на Полша, Румъния, Сърбия, Македония, Франция и други европейски страни. И днес продължават изяви на ансамбъл "Овчарска песен" в него се наблюдава истинска приемственост от младото поколение чрез семейството и държавните културно-образователни институции /детска градина и училище/. Успешните им изяви са увенчани с много награди и най-високото отличие на Министерство на културата по номинацията на „Живи човешки съкровища“ етап 2016 година. златен медал, парична награда и грамота за принос в опазването и популяризирането на националната културна идентичност, и вписани в Националната представителна листа на нематериалното културно наследство. През годините на активна творческа дейност незабравими за самодейците ще останат десетките срещи и създадени приятелства с хора от близо и далече – отдадени на фолклора. Самодейците показват своето творчество пред студенти и групи от Съветския съюз, Франция, Холандия, Израел, Тайланд, Унгария, Сърбия, Македония, САЩ. Незабравими ще останат срещите с американската група „Планина“ гр.

Денвър, водени от Лили Ботушарова, които през 2005 година с помощта на самодейците от ансамбъла разучиха местни песни и танци, с които успешно се изяха на Международния фолклорен фестивал Дорково. Многобройни са и приятелските контакти създадени със състави от страната – самодейците от ансамбъл „Гушанци” – с. Замфирово, област Монтана, със самодейците на фолклорните групи от с. Добринище, от с. Добърско, с. Горно Драглище и много други. Не можем да не споменем за ползотворното сътрудничество с формация „Българско хоро” с ръководител Валери Манов от гр. София. Поглеждайки назад през годините нека с благодарност и признателност споменем имената на ръководителите и всички специалисти оказали подкрепа на ансамбъла: Щерьо Дузов, Васил Кривошийски, Николай Кривошийски, Александър Пеев, Боян Байряков, Любомир Миланов, Емил Ганев, Мая Арнаудова, Атанаска Челепиева, Велислава Котулова и Иван Караиванов. Неоценима е методическата помощ оказана от Митко Карабельов, Добри Добриков, Валери Манов, Иван Пещерски, Крум Георгиев, Атанас Чолаков, Симеон Симеонов, проф. Тодор Джиджев, Ирина Славчева, Тодор Мацанов.

През 1999 година по инициатива на председателя Ангел Попов се сформират: Ромска фолклорна група с ръководител Ангел Дерменджиев и Костадин Овчаров; Детска танцова група с ръководител Йордан Овчаров, а по късно Любомир Миланов и Влашка група ”Фантъна” /Изворче/ с ръководители- Ангелина и Георги Гушеви. Целта на групата за автентичен армънски фолклор ”Фантъна” е да съхрани и предаде на поколенията автентичните влашки песни, празници и обичаи, да издири и запази характерното за армъните празнично и всекидневно облекло. Групата участва в регионални, национални и международни фестивали – гр. Видин, гр. Велико Търново, Гърция, Румъния и др. И днес заедно със сто годишнината на читалището, отбелязваме и 20 години от създаването на армънска фолклорна група ”Фантъна”. Да е честит юбилей на участниците в нея.

През 2015 година се сформира Танцова формация "Цепина" с ръководител Росица Стоицова. Млади, амбициозни, сърдечни жени, които упорито изучават народните танци от различните фолклорни области на страната ни. За кратък период от създаването си те печелят , много грамоти и награди!

ижат се годините, а редом с тях се множат успехите на библиотеката. Служителите се сменят, идват други, още по-ентузиазирани. Библиотеката обслужва все повече читатели, попълва се библиотечния фонд и през 1990 г. достига 16 000 тома. Организирант се незабравими и вълнуващи срещи с видни писатели Николай Хайтов, Слав Караславов, Тончо Жечев, Паулина Станчева и др. Организирант се вечери посветени на Ботев, Вазов, Яворов, Есенин. След 2000 година с навлизането на информационните технологии, библиотеката трябва да предлага услуги, адекватни на нуждите на обществото. Включването на библиотеката към проект "Глобални библиотеки –България" през 2010 година позволява разчупването на стереотипа на библиотечната дейност. Благодарение на този проект, днес библиотеката разполага с 3 бр. компютри, мултифункционално устройство и мултимедия. Библиотеката дава информация на своите потребители чрез традиционни и електронни услуги, осигурява свободен интернет достъп и подпомага достъпа до обществена информация. Използваният библиотечен софтуер позволява обработката, вписването и инвентарирането на притежаваните и новопостъпили библиотечни единици. Наред с извършването на библиотечните и справочно-информационни услуги, в читалищната библиотека се обръща сериозно внимание на масовата работа с читателите, особено с децата. Ежегодните културни изяви са свързани с различни инициативи посветени на книгата – открити уроци, викторини, литературни четения, представяне на книги, честване на бележити дати и годишнини, тематични кътове. Участва и печели проекти.

С участието ни в конкурси и проекти през 2003 година, читалището печели по проект "Читалища" и изгражда Образователен информационен интернет център. За целта е преустроена една от залите и оборудвана със седем броя компютри. А през 2004 година, като членове на Асоциация "Съвременни читалища" и Фондация "Читалища", Интернет центъра се оборудва със скенер, копир, принтер и ламинат. Години наред това бе единствената интернет връзка в селото. Ръководството на читалището има за цел да го превърне в „Училище през целия живот“, запознаващо населението със съвременните технологии за информация и връзка с глобализацията се свят. Едновременно с обучението, интернет центъра извършва качествени услуги – сканиране, принтиране, ксерокопиране и информирание.

Международен фестивал за автентичен фолклор – Дорково

Визитната картичка на Дорково и община Ракитово. Началото му е поставено през 1996 година по инициатива на тогавашният председател на управителния съвет на читалището Ангел Ив. Попов. Подкрепен от Фондация „Пътеки“ – София от 1999 год. фестивалът ни прераства в международен. Въпреки трудностите и превратностите в живота ни той се провежда успешно, ежегодно и до днес, благодарение на подкрепата от местната и общинска управа, от министерство на културата, от фондации, местни фирми и еднолични търговци. Авторитета му расте с всяка измината година, показател за което е голямото желание на групите от България и чужбина да се включат в неговата програма. Като членове на НС на ЦИОФФ в България, фестивалът ни е записан в културния календар на Националната секция за фолклор, а така също и в културния календар на министерство на културата – София.

На сцената на международния фестивал за автентичен фолклор ежегодно участват над 100 певчески групи и ансамбли от всички фолклорни области на страната ни, а така също са преминали международни групи от страните – Италия, Сърбия, Гърция, Македония, Хърватска, Словения, Албания, Унгария, Молдова, Грузия, Турция, САЩ, Русия, Израел, Испания, Холандия, Южна Корея, Колумбия, Румъния, Боливия, Пуерто Рико, Мексико, Португалия, Кипър, Перу, Малайзия, Венецуела, Коста Рика. За организацията и провеждането на този голям форум работят неуморно, ежегодно хората в организационния комитет по организацията и провеждането на фестивала, включващ – ЦДГ „3-ти март“, ОУ „Христо Ботев“, Кметство Дорково, Читалище „Св.Св.Кирил и Методий – 1919г.“, Ансамбъл „Овчарска песен“ и много, много доброволци. Неговата организация започва още от първото тримесечие на годината. Ежегодно се води кореспонденция с желаещите групи от страната и чужбина да се запишат в програмата му. Международния фестивал за автентичен фолклор се провежда ежегодно на откритата сцена пред народното ни читалище, в края на месец юли. Той е значимо събитие за съвременния културен живот, с богатството на ритмите и песните на нашите предшественици, с живото народно изкуство и българската обредност, които са в основата на нашата идентичност. Той е уникален като концепция, изцяло посветен на съхраняването и популяризирането на нематериалната културно наследство. На неговата сцена оживява миналото, вглеждаме се в настоящето и мечтаем смело за бъдещето.

Читалищната дейност, независимо дали тя е художествена, културно-просветна или библиотечна винаги се е нуждала от добра материална база, а на този етап съобразена и с европейската култура, най-вече и че сме домакини на Международен фестивал за автентичен фолклор и годишно ни посещават над 4 международни групи. Външно читалищната ни сграда е saniрана през 2015 год. и е в добър вид.

Правомощията които има читалището, съчетани с отговорността изискват от всеки един от нас да съхраним българското както в духовна потребност, така и в материален план. Затова базата, която ни е предоставена за ползване, трябва да не допускаме да се руши, а активно да се включим всички в нейното поддържане и обновяване.

Едва ли всичко, което съм застъпила в доклада е достатъчно и пълно като информация. Приканвам всеки, който милее за родното читалище да пристъпва входа му по-често, с добри мисли и чувства, не само за да консумира, но и да дарява духовна, финансова, материална подкрепа за приоритета на институцията читалище. Убедихме се отново, че всичко може да стане с общи усилия. Самодейност е имало, има и ще има и след нас! Всеобщи са вярата и убеждението, че и занапред читалището, неговите деятели и радатели ще разпръскват светлината на знанието и творчеството и ще допринасят за обогатяването на културния живот на селото ни и региона. От сърце на всички вас желая здраве, творческа свобода и вдъхновение, енергия и успехи в благородното читалищно дело! Честит празник!

РЪКОВОДСТВО НА ЧИТАЛИЩЕТО:

ЧИТАЛИЩНО НАСТОЯТЕЛСТВО

- 1.МАРИЯ ПЕТРОВА УЗУНОВА – ПРЕДСЕДАТЕЛ
- 2.АСПАРУХ ИВАНОВ ПОПОВ – ЧЛЕНОВЕ
3. НЕВЕНА КИРИЛОВА ГЕОРГИЕВА
4. ЕЛЕНА ХРИСТОВА ДУЗОВА
5. ГЕОРГИ ПЕТРОВ ОВЧАРОВ
- 6.АНДРЕЙ ЙОРДАНОВ ПЕЕВ
7. ПЕТЯ ГЕОРГИЕВА ЛАСКОВА

ПРОВЕРИТЕЛНА КОМИСИЯ:

- 1.ИВАНКА ВАСИЛЕВА МАРУДИНА – ПРЕДСЕДАТЕЛ
- 2.ИЛИЯ ВАСИЛЕВ ТАНЕВ – ЧЛЕНОВЕ
- 3.ЗАХАРИНА МИЛКОВА МАЦАНОВА

ПРОГРАМА

ЗА РАЗВИТИЕ НА ЧИТАЛИЩНАТА ДЕЙНОСТ ПРЕЗ 2019 ГОД.

Основа в работата на читалището ни е да се утвърдим и нарастне ролята и значението ни в развитието на местната общност, Увеличаване на обществената значимост на читалището ни като фактор за местно културно, образователно и информационно развитие. Читалищата имат предимството на институция, която е неизменна в облика на страната - и когато се представя българската национална традиция и идентичност, и когато се чертае стратегията за бъдещо развитие. Тази позиция се корени не само във вековното развитие на тази изконна българска институция, но преди всичко в жизнената устойчивост на идеите, които тя носи.

I. ЦЕЛИ

1. Основни цели на читалището са:

- ÷ Развитие и утвърждаване на духовните и културни ценности на гражданското общество;
- ÷ Институционално укрепване на читалищата като местни общностни центрове с културно-просветни, информационни, социални и граждански функции;
- ÷ Подпомагане на традиционните читалищни дейности и търсене на нови съвременни форми за тяхното развитие и предаване;
- ÷ Участие при поддържането на традиционните форми на културата и фолклора и при осигуряване на трансмисията им към следващите поколения;
- ÷ Активизиране ролята на читалищата в процеси, подпомагащи местното развитие и изграждане на демократичното местно самоуправление;
- ÷ Повишаване ролята на читалищата при социалната и културна интеграция на различни общности, в т.ч. групи в риск, в неравностойно положение, етнически общности и др.;
- ÷ Превръщане на читалищата в общодостъпни центрове за библиотечно и информационно осигуряване на населението, чрез ускореното навлизане в дейността им на съвременните комуникационни и информационни технологии;
- +Разширяване възможностите на читалищата за предоставяне на услуги, свързани с осигуряване на продължаващо образование, личностна реализация и ново ниво на компетентност на гражданите.

Народните читалища трябва да бъдат модерни институции на бъдещето със съвременните културни и социални дейности, като същевременно те трябва да останат неделимо свързани с основните читалищни принципи за съхраняване и развитие на националните традиции и обичаи.

II. Основни задачи, дейности и приоритети

И през 2019 г. развитието на читалищната дейност в Дорково ще продължи в изпълнението на следните основни задачи и дейности:

1. Основни задачи:

- да опазва културно-историческото наследство и националните традиции;
- да спомага изграждането на ценностна система у децата и младежите;
- да поддържа и обогатява материалната си база;
- да разработва и реализира инициативи /проекти за местно развитие и финансиране на читалищната дейност;
- да работи за осигуряване на по-добра, по-съвременна и по-висококачествена образователна, културна, социална и информационна среда на населението;

- да разшири съдържателния и социалния обхват на читалищната дейност за привличане на по-широк кръг население;
- да развива ползотворното сътрудничество между читалищата на територията на общината, на региона и страната;
- да поддържа активно партньорство с общинската и кметската администрация, както и с културните институции и бизнеса за взаимна полза.

2. Основни дейности:

2.1. Библиотечна дейност:

- обновяване на библиотечния фонд в зависимост от читателските интереси;
- подобряване дейността на библиотеките, съобразена с интересите и нуждите на населението, чрез различни форми на културно – масовата работа;
- осъществяване на изложби, свързани с бележити дати на личности и събития от местен, регионален и национален характер;
- провеждане на срещи и литературни четения на новоиздадена литература и млади автори.

2.2. Културно – масова дейност:

- осъществяване на културният календар за читалищните прояви;
- повишаване на художественото и жанрово разнообразие на културните мероприятия;
- участие в културните мероприятия на общината и кметството;
- участие в организацията и провеждането на ежегоден международен фестивал за изворен фолклор Дорково
- честване на официалните и традиционни празници, сборове и годишнини;
- провеждане на мероприятия, свързани със съхраняването, развитието и популяризирането на местни традиции и обичаи.

2.3. Любителско художествено творчество:

- повишаване на художествено – творческите постижения на Ансамбъл „Овчарска песен” при читалището, чрез привличане на специалисти – ръководители;
- активно участие на любителските състави и индивидуални изпълнители в културно – масови събития на селото и общината.
- създаване на нови съвременни форми на любителското творчество, отговарящи на интересите на младото поколение и осигуряване на условия за тяхното развитие
- продължаване работата на колективите в читалището по опазването и популяризирането на националната културна идентичност и кандидатстване с нови предложения в програмата „Живи човешки съкровища”.

2.4. Подобряване финансовото състояние на читалището чрез:

- осъществяване на контакти с личности и фирми за набиране на допълнителни средства за по-активно участие на любителските състави и индивидуални изпълнители в местни и национални програми, конкурси и фестивали;
- увеличаване броя на членовете на читалището;
- членски внос;
- проекти и програми;
- дарения и спонсорства;
- наем за ползване на читалищно имущество и помещения в сградата и други

2.5. Обучение и квалификация:

- участия на щатните работници в семинари, обучения и др., свързани с повишаване квалификацията им по основните читалищни дейности и работа по проекти.

3. Приоритети

Приоритети през 2019 год. ще бъдат:

- Един от основните приоритети на читалището ни е отбелязване на 100 годишнината от основаването му през месец март 2019 год.. Необходимата подкрепа и средства са за:
 - изработването на късометражен филм за дейността му.
 - отразяване в местния вестник
 - награждаване на изявени и дългогодишни самодейци и ръководители
 - кетъринг
- Също така в приоритета на читалището е и поддържането на читалищната ни сграда, която е санирана по Програма на общината ни през 2015 год. и е необходим ремонт на покрива на източната тераса а така също и на коминните тела на парната инсталация. Необходими са средства за:
 - разбичване на материалите за покрива – греди, ламперия, челни дъски и др.
 - направа на покрива
 - повдигане на коминните тела
- И на трето но не и на последно място е поддържането и развитието на Ансамбъл „Овчарска песен” при читалището, който е награден със златен медал и грамота лично от Министъра на културата за елемента на нематериалното културно наследство „Многогласно женско/мъжко пеене със съпровод на тамбури” за принос в опазването и популяризирането на националната културна идентичност и по повод вписването му в Националната представителна листа на нематериалното културно наследство през 2016 година. Средствата са необходими за:
 - подсигуряване на хонорар на специалист фолклорист който да поддържа и повишава дейността на ансамбъла
 - закупуване на носии за новопостъпили самодейци
 - подмяна на част от носиите, които са скъсани и износени
- Стимулиране интереса и любовта на младите хора към богатото фолклорно наследство на нашия край, осигуряване на приемственост;
- Привличане и участие на младите хора в краеведската дейност.
- Търсене на съдействие от общината за устойчивост на проектите по Програмата на Глобални библиотеки – България, в която е включено и нашето читалище.

Настоящата Програма е отворена за допълнения и е приета съгласно чл. 26а, от Закона за народните читалища.

Председател ЧН: МАРИЯ УЗУНОВА